



Kan bare gjengis offentlig i  
anonymisert form, jf. domstoloven  
§ 130 første ledd

# NORGES HØYESTERETT

Den 24. mai 2024 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Falkanger, Høgetveit Berg og Stenvik i

**HR-2024-955-U, (sak nr. 24-061629STR-HRET), straffesak, anke over dom:**

A (advokat Hugo Storø)

mot

Påtalemyndigheten

truffet slik

## B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens dom for voldtekt.
- (2) A, født 00.00.2000, ble 23. august 2023 tiltalt av statsadvokatene i Troms og Finnmark for overtredelse av straffeloven § 292, jf. § 291, for å ha skaffet seg seksuell omgang ved vold. Den seksuelle omgangen omfattet innføring av penis i fornærmedes munn.
- (3) Grunnlaget for tiltalen var beskrevet slik:

«Onsdag 15. februar 2023, på personaltoalettet på X i Y, fikk han B til å suge hans penis til utløsning ved å stille seg foran døren, skyve B ned på kne og holde Bs hodet fast, slik at B ikke kom seg bort.»
- (4) Midtre Hålogaland tingrett avsa 6. desember 2023 dom hvor A ble frifunnet, både for krav om straff og for krav om erstatning fra fornærmede.
- (5) Påtalemyndigheten anket dommen.
- (6) Hålogaland lagmannsrett avsa 5. april 2024 dom med slik domsslutning:

«1. A, født 00.00.2000, dømmes for overtredelse av straffeloven § 292 jf. § 291 til fengsel i fire år.

2. A, født 00.00.2000, dømmes til å betale oppreisningserstatning til B med 237 000 kroner innen to uker fra forkynnelsen av denne dommen, og med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra forfall og til betaling skjer.»

- (7) A har anket til Høyesterett. Anken over straffekravet gjelder rettsanvendelsen under skyldspørsmålet og saksbehandlingen.
- (8) Det er anført at lagmannsrettens dom bygger på feil lovanvendelse hva gjelder tiltaltes skyld. Det er vist til at lagmannsretten gjennomgående knytter tiltaltes forsett til fornærmedes manglende samtykke, mens straffebudet krever at tiltalte har hatt forsett med hensyn til at han «skaffet seg» den seksuelle omgangen «ved vold eller truende adferd». Et forsett som kun omfatter seksuell omgang uten samtykke, er etter dagens straffelovgivning ikke straffbart som voldtekt.
- (9) Subsidiært anføres det at lagmannsrettens domsgrunner er mangelfulle. Domsgrunnene gir ikke grunnlag for å bedømme om lovanvendelsen er korrekt. I tillegg anføres at kravet til begrunnelse er strengt når det er tale om en sak hvor tiltalte ble frifunnet i tingretten. Den forutgående frifinnelsen ga her lagmannsretten en ekstra oppfordring til å forklare hvorfor den, på avgjørende punkter, kom til et annet resultat enn tingretten.
- (10) A har i tillegg bedt om ny behandling av det sivile kravet.
- (11) *Påtalemyndigheten* mener det hverken er begått lovanvendelsesfeil eller saksbehandlingsfeil, og har lagt ned påstand om at anken ikke tillates fremmet.
- (12) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (13) A ble frifunnet i tingretten for det forholdet han nå er dømt for i lagmannsretten. Anken kan da bare nektes fremmet hvis ankeutvalget enstemmig finner det klart at anken ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Nektelsen må begrunnes, jf. § 323 annet ledd annet punktum.
- (14) Ankeutvalget behandler først anken over *rettsanvendelsen*.
- (15) I støtteskrivet har forsvareren anført at lagmannsretten ikke har stilt krav om forsett med hensyn til de objektive straffbarhetsvilkårene «skaffer seg» og «vold eller truende adferd», jf. straffeloven § 291 bokstav a.
- (16) Det er på det rene at forsettet må omfatte alle elementene i gjerningsbeskrivelsen i det aktuelle straffebudet, jf. straffeloven § 22. Spørsmålet blir derfor om lagmannsretten har funnet det bevist at tiltalte visste eller holdt det som mest sannsynlig at han skaffet seg seksuell omgang ved vold eller truende atferd.
- (17) Lagmannsretten har sagt dette om den straffbare handlingen:
- «Lagmannsretten legger til grunn at tiltaltes penis var inne i fornærmedes munn, slik at vilkåret i straffeloven § 292 bokstav b er oppfylt. Lagmannsretten finner videre at tiltalte har skaffet seg den seksuelle omgangen ‘ved vold’, jf. § 291. Det vises til at begrepet ‘vold’ i straffeloven § 291 omfatter «*enhver maktanvendelse mot fornærmedes legeme som utføres med hensikt å overvinne en motstand*», og at det er uten betydning om fornærmede settes ut av stand til å forsvare seg eller hensikten gjennomføres til tross for motstanden, se HR-2019-2169-U avsnitt 46-48 med videre henvisninger. Tiltalte må i den situasjonen fornærmede beskriver ha vært klar over at fornærmede ikke samtykket til den seksuelle omgangen. Han ga ikke på noe tidspunkt uttrykk for at han samtykket, og tiltalte måtte ‘føre’ fornærmedes kropp gjennom hele hendelsen frem til tiltaltes penis var

inne i fornærmedes munn. Tiltalte måtte blant annet presse fornærmede ned på kne. Det var ikke noe i deres forhistorie som kunne lede tiltalte til å tro at fornærmede ønsket å ha seksuell omgang med ham. Ved å dytte fornærmede inn på toalettet, låse døren, skyve fornærmede ned på kne og presse hodet hans mot penis har tiltalte overvunnet fornærmedes motstand med vold. Det følger videre av det lagmannsretten har sagt at tiltalte har handlet med tilstrekkelig grad av skyld. At fornærmede fordi han 'gikk i frys' ikke gjorde noen aktiv motstand endrer ikke dette, tiltalte må likevel slik situasjonen er beskrevet av fornærmede ha vært klar over at fornærmede ikke samtykket.»

- (18) Når dette leses i sammenheng, fremgår det etter en naturlig forståelse at lagmannsretten har kommet til at forsettet omfattet *både* at fornærmede ikke samtykket *og* at den seksuelle omgangen ble oppnådd ved vold. Når forsettskravet ikke er drøftet nærmere i tilknytning til den «vold» tiltalte ble funnet å ha utøvd, må det ses i lys av at det ikke var noen holdepunkter for at tiltalte ikke var klar over sin egen maktutøvelse.
- (19) Ankeutvalget tilføyer at det ikke er anført at lagmannsretten har tolket uttrykkene «seksuell omgang» eller «vold» feil. Utvalget er enig i at det saksforholdet som lagmannsretten har funnet bevist, objektivt sett omfattes av disse straffbarhetsvilkårene.
- (20) Ankeutvalget har etter dette enstemmig funnet det klart at anken over rettsanvendelsen ikke vil føre frem.
- (21) Utvalget går så over til anken over *saksbehandlingen*.
- (22) I støtteskrivet er det anført at lagmannsrettens domsgrunner er mangelfulle og ikke gir grunnlag for å bedømme om rettsanvendelsen er korrekt. Det er også anført at den forutgående frifinnelsen ga lagmannsretten en ekstra oppfordring til å forklare hvorfor den, på avgjørende punkter, kom til et annet resultat enn tingretten.
- (23) Etter utvalgets oppfatning kan disse anførselene ikke føre frem.
- (24) Etter straffeprosessloven § 40 fjerde ledd skal domsgrunnene inneholde «hovedpunktene i rettens bevisvurdering». Kravet innebærer blant annet at det må fremgå hvorfor et bestemt bevisresultat legges til grunn. Retten skal redegjøre for de springende punkter i bevisbedømmelsen og kort angi hva som har vært avgjørende, jf. [Rt-2011-1](#) avsnitt 11. I saker hvor tiltalte er frifunnet i tingretten, må det normalt kreves at lagmannsretten gjør nærmere rede for bevisvurderingen på sentrale punkter hvor lagmannsretten har vurdert bevisene annerledes enn tingretten, jf. [HR-2023-355-U](#) avsnitt 17 med videre henvisninger.
- (25) I denne saken har lagmannsretten vurdert tiltaltes og fornærmedes forklaringer annerledes enn tingretten. Lagmannsretten har gitt en konkret begrunnelse for hvorfor den har funnet fornærmedes forklaring troverdig, og hvorfor den har satt tiltaltes forklaring ut av betraktning. Det fremgår klart hvorfor lagmannsretten har vurdert forklaringenes troverdighet annerledes enn tingretten, ut fra forklaringenes innhold og det øvrige bevisbildet.
- (26) Lagmannsrettens begrunnelse gir også – som det allerede har fremgått – tilstrekkelig grunnlag for å prøve rettsanvendelsen. At lagmannsretten kort har konstatert at det forelå forsett, er – slik denne saken ligger an – tilstrekkelig. Lagmannsretten var ikke i tvil om at tiltalte utøvde vold, og på den måten skaffet seg seksuell omgang med fornærmede. I lys av det faktum lagmannsretten har funnet bevist, er dette tilstrekkelig til å vise at tiltalte handlet forsettlig.

- (27) Ankeutvalget har etter dette enstemmig funnet det klart at heller ikke anken over lagmannsrettens saksbehandling vil føre frem.
- (28) Etter dette kan anken klart ikke føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Anken gjelder heller ikke spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, og det er ikke av andre grunner særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd første og andre punktum. Anken nektes derfor fremmet.
- (29) Når straffeanken nektes fremmet, må angrepet på lagmannsrettens avgjørelse av det sivile kravet eventuelt forfølges etter tvistelovens regler, jf. straffeprosessloven § 434 siste ledd.
- (30) Avgjørelsen er enstemmig.

#### S L U T N I N G

- (31) Anken over straffekravet nektes fremmet.

Borgar Høgetveit Berg  
(sign.)

Aage Thor Falkanger  
(sign.)

Are Stenvik  
(sign.)